

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Årstaskolan

Läsår: 22/23

INNEHÅLL

Inledning	2
Om skolan.....	3
Ansvariga för planen/det löpande arbetet.....	3
Lagstiftning och definitioner.....	3
Definitioner av nyckelbegrepp.....	4
Förankring av planen.....	5
Uppföljning och utvärdering av föregående år	6
Främjande insatser;.....	6
Förebyggande insatser;.....	8
Kartläggning	8
Trygghetsgruppen	8
Grundskoleenkät.....	8
Trivselenkät.....	10
Kränkningsärenden.....	12
Sammanfattning	12
Analys av kartläggning.....	13
Förebyggande arbete	14
Främjande arbete	14
Skolans rutiner.....	15
Rutiner och åtgärdsplaner.....	15
Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier	15
Bilagor 17	
Bilaga 1 – Lathund, hela skolan ansats	18
Bilaga 2 - Lathund vid akuta situationer.....	19

Utbildningsförvaltningen

Årstaskolan
Hjälmarsvägen 16
120 53 Årsta
08-508 46 200
stockholm.se

Inledning

Detta är Årstaskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. En ny plan mot kränkande behandling upprättas varje år. Planen gäller från den 18 augusti 2022 till den 18 augusti 2023.

Som alla andra skolor har läsåret 21/22 kommit att präglas av Coronapandemin och omställningen till normalläge. Samtidigt har vi aldrig släppt tanken på framtiden och vad våra elever behöver för att vara förberedda inför den. Vi vill bidra till ett socialt hållbart samhälle, ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Där spelar skolan en viktig roll för vi vet att om barnen ska kunna utvecklas och lära sig något så måste skolan vara trygg, trivsamt och inkluderande. Inkluderande betyder att alla ska kunna vara med. Vi hoppas också att Årstaskolan ska vara en plats där alla vågar säga vad de tycker och där man kan vara olika och ha drömmar om framtiden.

På Årstaskolan tycker vi det är viktigt att inte bara tänka på *vad* vi gör utan *hur* vi gör det. Därför är det viktigt att alla förstår att vi tillsammans skapar vår miljö, elever, föräldrar och personal. Det betyder att alla bör tänka på vilket språk vi använder mot varandra och hur vi betar oss. Det handlar om att bygga positiva och tillitsfulla relationer. Det är också en del av skolans lärmiljö. Vi tror att man växer om man blir bekräftad och sedd utifrån sina styrkor och förmågor istället för att t.ex. få höra dåliga saker om sig själv eller bli illa behandlad. Därför vill vi vara nyfikna och öppna för varandras olikheter. Detta måste vi tänka speciellt mycket på när vi arbetar med trygghetsfrågor.

Trygghetsarbetet och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling pågår hela tiden och förändras också hela tiden. Då är det viktigt att vi alla på skolan funderar på hur vi själva är och vad vi själva gör. Ett sätt vi vill vara nyfikna på är att försöka se och visa hur olika maktordningar hänger ihop med varandra. Vi försöker till exempel se och visa hur religion, kön, sexualitet, klass och ålder med mera skapar olika identiteter hos oss. Det kan betyda att vi måste försöka se och förstå normen, det så kallade normala; istället för att göra problem av det som avviker från normen. Normer kan vara både nödvändiga och bra, då de kan hjälpa att hålla ihop en grupp och få den att fungera. Men ibland kan normer vara både begränsande och diskriminerande. Normer kan skapa till exempel psykisk ohälsa, diskriminering och kränkande behandling. Att behandla alla lika kan betyda att man inte ser och respekterar dem som exempelvis inte är heterosexuella, har full funktionsförmåga, inte är födda i Sverige eller som inte passar in i den traditionella

kvinnorollen eller mansrollen. Vi måste därför behandla alla utifrån varje persons egna förutsättningar.

Om skolan

Årstaskolan är geografiskt placerad strax ”söder om söder” i Stockholm. Vi är en skola med elever från förskoleklass till årskurs 9 och fritidshem, drygt 1000 elever fördelade på två enheter; Årstaskolan-*Årsta Torg* för F-6, samt Årstaskolan-*Årstaviken* för 7-9.

ANSVARIGA FÖR PLANEN/DET LÖPANDE ARBETET

Rektor *Kalle Enström* är den som har det övergripande ansvaret.

Det finns en *Trygghetsgrupp* som i nära samarbete med rektor ansvarar för mycket av det löpande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Trygghetsgruppen leds av *Olof Hedtjärn*, skolkurator, *August Levinson*, elevassistent samt *Susanne Van der Kwast*/biträdande rektor.

Lagstiftning och definitioner

Likabehandlingsarbetet i skolan regleras i huvudsak av två regelverk:

- Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)
- Skollagen 6 kap. (SFS 2010:800)
- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
- Språklagen (2009:600)

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och trakasserier och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I diskrimineringslagen framgår det att skolan ska arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan måste också ha riktlinjer och rutiner i verksamheten för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Varje verksamhet måste dessutom följa upp och utvärdera riktlinjerna och rutinerna. Arbetet med riktlinjer och rutiner samt aktiva åtgärder är inkluderat i denna plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Skollagen innehåller regler om kränkande behandling. Där framgår skolans skyldighet att årligen upprätta en ny plan mot kränkande behandling. Skolpersonalen är skyldig att anmäla kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt

för kränkande behandling till rektor som anmäler till huvudmannen att utreda och att vidta eventuella åtgärder för att kränkningarna ska upphöra.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk och förvaltningsområden. Här beskrivs vilka rättigheter de nationella minoriteterna har.

Språklagen innehåller bestämmelser om möjligheten att lära sig, utveckla och använda det svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket.

DEFINITIONER AV NYCKELBEGREPP

Diskriminering = att skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och att missgynandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Detta kan ske direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering = att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering = att någon missgynnas genom att skolan tillämpar bestämmelser eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar vissa elever utifrån diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier = ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier = ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan vara att någon till exempel tafsar eller visar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och sexuella anspelningar.

Bristande tillgänglighet = att en person med en funktionsnedsättning missgynnas eftersom skolan inte vidtagit åtgärder för tillgänglighet för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättningen. Åtgärderna ska också vara skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning och med hänsyn till: De ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av funktionsnedsättningen, kontakten mellan skolan och eleven, samt andra omständigheter av betydelse.

Kränkande behandling = uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier och sociala medier).

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet (här ingår de nationella minoriteterna)
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Förankring av planen

Elever, personal och vårdnadshavare ska vara delaktiga i att forma och utveckla det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Därför är det viktigt att skapa tillfällen för samverkan där vuxna och barn kan träffas och prata. Vi tror det hjälper till att få till en modell som bli hållbar och gör skillnad i längden. Här är de olika sätt på vilka elever och vuxna kan vara med och säga till om vad de tycker är viktigt;

Elever; Den årliga grundskoleenkäten (Stockholms stad) samt trivselenkäten (Årskolan). Elevråd, klassråd och mentorstider. Ibland enhetsråd, ibland skolråd. Trygghetsvandring med skolledning 1 ggr/år.

Föräldrar; Den årliga grundskoleenkäten, föräldramöten, utvecklingssamtal, enhetsråd och skolråd.

Personal; Pedagogmöten, arbetsplatsträffar (APT), enhetsmöte, Via Trygghetsgruppen eller Elevhälsans öppna mottagningar. Medarbetarsamtal.

Uppföljning och utvärdering av föregående år

Baserat på förra årets kartläggning identifierade vi ett antal prioriterade områden utifrån dess *främjande* och *förebyggande* karaktär.

Främjande insatser;

- Årstas viktigaste sida och SAM
- Årstalektionen och Studioverksamhet
- Satsning på stöd vid studieövergången mellan åk 3-4.
- Implementera Plan för ökad skolnärvaro.

Årstas viktigaste sida och SAM

De första SAM-tillfällena hade vi ett stort deltagarantal med uppemot 50 elever från åk 4 till åk 9. Många ändrade rutiner, lokalbyten samt personalbyten senare ledde till ett sjunkande deltagarantal. Många ändringar på vägen ledde till otydlighet för eleverna om när/var dom skulle befinna sig.

Träffarna i sig upplevdes som mycket givande med solida och innehållsrika planeringar med anknytning till Lgr11/Lgr22 och Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Vi har bl.a haft tema; *Samtycke, vad är det och hur funkar det i praktiken? Identitet och kläder som uttrycksform. Spoken word och poesi. Begreppsförklaring och termer. Biovisning*

Årstalektionen och Studioverksamhet

Träffarna mellan specialpedagog och enheter har genomförts under läsåret. Träffarna har haft temat ledning och stimulans och utifrån det bestämmer enheten själva innehåll/tema. Det har i vissa fall handlat om trygghet och trivsel och då främst på låg- och mellanstadiet. Det har varit uppskattat som värdefull tid och kommer att fortsätta.

Studioverksamheten har framför allt kommit igång på Årstaviken och erbjuder elever ett mindre sammanhang för elever i behov av särskilt stöd. Elever som genom beslutat åtgärdsprogram kan få ett eller flera pass per vecka i Studion utifrån behov.

Över året har det varit ca 25 elever på en vecka i Studion och max 5 elever samtidigt i lokalen. Vi har varit en samordnande lärare på 80% och två lärare på ca 10% vardera som jobbat i Studion.

Studion erbjuder en lugn arbetsmiljö där lektionerna anpassas med hänsyn till varje elevs enskilda förutsättningar och behov.

De flesta elever som vistats i Studion har gått ifrån sin ordinarie lektion för att få enskild stöttning av lärare i Studion, dock finns undantag med elever som haft hela

sin skoldag i Studion. Vissa elever har också haft anpassad studiegång med färre ämnen och då haft mer tid i Studion.

Samarbete mellan mentor, undervisande lärare och lärare i Studion har utvecklats under året. Där det skett kontinuerliga uppföljningsmöten av insatsen i Studion har visat sig varit mest gynnsam för elevens utveckling mot målen.

De elever som har fått placering i Studion har till övervägande del varit positivt inställda till insatsen. De flesta elever har uttryckt att de gärna skulle ha fler pass i Studion och att de får den hjälp de behöver och att det är en lugn studiemiljö.

Eleverna följer klassens planering med hjälp av lärare i Studion. Målet med insatsen är att eleven ska återgå till helklass när eleven är redo.

Det som Studion har erbjudit i form av trygghet och trivsel kopplat till lärmiljöer är:

- Ett tryggt mellansteg för elever med problematisk skolfrånvaro genom att eleven har kunnat komma först till det mindre sammanhanget och sakta återgå till ett större.
- Ett alternativ för elever som har varit sjukskrivna och behöver tid att återgå till ordinarie undervisning, då har Studion fungerat som en mjukare uppstart med möjlighet till enskild undervisning.
- En lugn miljö för elever i behov av social och pedagogisk stöttning under lektionstid.
- Ett alternativ för elever som behöver stressreducering under skoldagen.
- En möjlighet för elever att få överblick över skoldagen/skolveckan för att skapa trygghet och förutsägbarhet.

Studioverksamheten på mellanstadiet har följt samma principer och arbetssätt men i mindre omfattning.

Satsning på stöd vid studieövergången mellan åk 3-4

Satsningen på Studieövergången mellan årskurs 3-4 har genomförts på ett framgångsrikt sätt. Periodiskt stöd från elevhälsan via skolkurator, skolpsykolog och specialpedagog har riktats mot både elever som avlämnande och mottagande personal i årskurs 3 och 4. Arbetet har erbjudit ett viktigt hållande för elever genom studieövergången.

Implementera Plan för ökad skolnärvaro

Utifrån årets utvärdering av elevhälsans arbete så kan vi se att personalen i högre utsträckning känner till skolans närvaroplan. Fler elever sätter ord på att de upplever social ångest/social fobi, vilket har resulterat i att skolan hänvisat fler elever och vårdnadshavare till vården med frågetecken kring social fobi/social ångest. Fortsatt svårt att få personalen att prata om en främjande närvarokultur. Frånvaroarbetet bör ses i relation till den pågående pandemin. Vi har varit snabba att hänvisa elever till hemmet då de haft minsta förkylningssymtom. Skolan har samtidigt fått till en bättre systematik kring att fånga upp enskilda elevs frånvaro genom att kartlägga all frånvaro över 30%.

Ett nytt verktyg (ULF) inom utbildningsförvaltningen har gjort att skolan också anmält att vi startar utredningar kring enskilda elevers frånvaro. Ovanstående två punkter har resulterat i en bättre överblick kring elevers enskilda frånvaro.

Förebyggande insatser;

- Stärka Trygghetsgruppens arbete
- Öka förståelsen i skillnader i upplevd trygghet och trivsel mellan könen
- Lyfta och synliggöra våra diskrimineringsgrunder.

Trygghetsgruppens medlemmar har även under detta läsår haft svårt att frigöra tid att gå på Trygghetsgruppsmöten och att ta kränkingsärenden. Det har resulterat i att mycket arbete föll på en person och vi kunde inte arbeta lika ”skyndsamt” som önskat. Antalet anmälningar om kränkande behandling har fortsatt varit lågt. Med anledning av detta har Skolledningen under våren gjort en satsning på rekrytering av personal till Trygghetsgruppen och planering av möten som kommer implementeras höstterminen 2022.

Frågan om trygghet och trivsel och skillnader mellan könen har inte följts upp detta läsår.

Diskrimineringsgrunderna har lyfts framförallt i F-3 där trygghet och trivsellektioner har genomförts.

Kartläggning

Vi baserar vår kartläggning framför allt på *Trivselenkät*, *Grundskoleenkät* samt *Trivseltvandring*. I tillägg till det görs analyser i det löpande arbetet med Trygghetsgrupp, Elevhälsa och Elevråd som vävs in i kartlägningsarbetet.

Trygghetsgruppen

Vi har under året haft totalt 19 utredda kränkingsärenden som Trygghetsgruppen har arbetat med; 12 ärenden på viken 7 ärenden på torget. Av dem är det 16 som handlar om kränkande behandling och 1 som handlar om trakasserier. 5 ärenden är av sexuell karaktär, 5 psykisk, 9 fysisk och 8 verbala. Vi tror att det fortfarande finns ett mörkertal som inte anmäls utifrån det ansträngda läget som den gångna pandemin inneburit. Kunskapen om det existerar en plan mot diskriminering och kränkande behandling samt en Trygghetsgrupp har ökat.

Grundskoleenkät

Grundskoleenkäten går ut till årskurs 2, 5 och 8 samt fritids/fritidsklubb och vårdnadshavare. Den täcker upp ett stort antal områden som berör allt från trygghet, trivsel och studiero till undervisning, delaktighet och kultur mm.

Vårdnadshavare till barn i förskoleklass – 53 svar, 66%

Totalt index för trygghet och trivsel för vårdnadshavare till barn i förskoleklass på Årstaskolan är 84%, vilket är 3% högre än stadens genomsnitt.

- Nivåerna för trygghet och trivsel i förskoleklass enligt vårdnadshavare ligger förhållandevis högt (85%) och är på det hela taget oförändrade sedan tre år tillbaka.
- Det är ganska jämt mellan könen när det gäller trygghet och trivsel. Det är något fler pojkar än flickor som upplever trygghet och trivsel.
- Upplevelsen av att kunna arbeta i lugn och ro på lektionerna är på ungefär samma nivå som tidigare, dock med färre tvärsäkert positiva svar (instämmer helt).
- Upplevelsen att ha blivit illa behandlad har ökat (+10%) och det är fler som identifierar "annan elev i klassen" än tidigare (+28%)

Elever i årskurs 2 – 92 svar, 69%

Totalt index för trygghet och trivsel bland elever i årskurs 2 på Årstaskolan är 71%, vilket är 12% under stadens genomsnitt

- Andelen elever som upplever trygghet och trivsel på Årstaskolan ligger på ungefär samma nivå som tidigare. Trygghet har ökat något och trivsel sjunkit.
- Flickor upplever högre grad av trivsel och trygghet än pojkar och är i större utsträckning nöjda med sin skola.
- Upplevelsen av att kunna arbeta i lugn och att ha en god arbetsmiljö har sjunkit med 22 respektive 14% och ligger 25 respektive 13% under stadens snitt.
- Fler elever upplever sig illa behandlade (kränkta/trakasserade) varav ca 2/3 säger att det är av en annan elev i samma klass. En ökning med 13%.
- Ca 11% säger att det är av deras egna lärare och lika många anger andra vuxna på skolan

Elever i årskurs 5– 58 svar, 99%

Totalt index för trygghet och trivsel bland elever i årskurs 5 på Årstaskolan är 74%, vilket är 3% över stadens genomsnitt.

- Bland elever i årskurs 5 har upplevelsen och trygghet och trivsel ökat och ca 75% känner sig trygga och trivs i skolan.
- Andelen elever som upplever arbetsro har ökat med 20% och andelen som upplever en god arbetsmiljö har ökat med 40%. 91% upplever att de själva tar sitt ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö.
- Det är färre elever som upplever sig illa behandlade (kränkta/trakasserade) och många fler berättar för en vuxen om det sker (+31%).
- Ca 80% upplever att de blir illa behandlade endast några enstaka gånger per termin. Andelen som upplever sig illa behandlade flera gånger i veckan har minskat med 56% till 0%
- På de flesta områden ligger Årstaskolan i nivå med eller över stadens snitt.

Elever i fritidsklubb (Ikaros) – 46 svar, 46%

Totalt index för trygghet och trivsel för elever i fritidsklubb på Årstaskolan är 77%, vilket är 13% under stadens snitt.

- Både trygghet och trivsel har ökat något och ligger på ca 80% varav tryggheten ökat mest (+8%).
- Det är jämt mellan könen när det gäller upplevd trygghet (ca 90% vardera). Pojkar trivs däremot bättre än flickor (90%/75%) och kan i motsvarande högre grad rekommendera sin fritidsklubb till en jämnårig. Det är något fler i år som är nöjda med sin fritidsklubb.
- De positiva svaren för god arbetsmiljö har sjunkit med 22%.
- Upplevelsen av personalens bemötande har sjunkit med 5% och endast en tredjedel berättar för en vuxen om de blivit illa behandlade (kränkta/trakas-serade) vilket är en minskning med 38%.
- Det är mycket färre elever som upplever sig illa behandlade flera ggr/veckan respektive per termin. Den stora majoriteten 86% anger några enstaka gånger per termin.

Elever i årskurs 8 – 87 svar, 84%

Totalt index för trygghet och trivsel för elever i årskurs 8 på Årstaskolan är 71%, vilket är 6% över stadens snitt.

- Trygghet och trivsel ligger på ungefär samma nivå som tidigare ca 80%.
- Pojkar upplever mer trygghet och trivs bättre än flickor. Skillnaden är relativt stor med 86/87% för pojkar och 52/57% för flickor. På motsvarande vis är det fler pojkar som är nöjda med sin skola än flickor (76%/43%). Totalt sett är det 7% fler elever som är nöjda med sin skola.
- Det är fler elever som upplever en god arbetsro och en god arbetsmiljö, en ökning med ca 25% och klart över stadens snitt (+6/9%).
- Ungefär lika många som tidigare upplever sig illa behandlade (kränkta/trakas-serade), runt 11%. Fler berättar för en vuxen när det sker (+20%). Totalt 80% vilket är 30% över stadens snitt.
- Av de som upplever sig kränkta har det skett en ökning i frekvensen, fler anger flera ggr/veckan respektive termin och färre anger några enstaka ggr/termin.

Trivselenkät

Illt behandlad av annan elev (diskrimineringsgrunder)

- Andelen elever som svarat positivt på påståendet ”Jag har någon gång blivit illa behandlad av en annan elev på skolan med anledning av min/mitt... (diskrimineringsgrund) har vardera minskat med ca 2-4,5 procentenheter. Det är en positiv utveckling. I tillägg har andelen som svarat ”stämmer inte alls” ökat med ca 10 procentenheter vardera.
- Om vi rangordnar diskrimineringsgrunderna utifrån vanligast förekommande utifrån svarsalternativen så leder kön 4,9, följt av ålder 4,6. Könsidentitet 3,3 följs av funktionsvariation och etnicitet på vardera 2,7. Sexuell läggning har 2,4 och religion 2,2.

Diskriminerad av en vuxen (diskrimineringsgrunder)

- Andelen som svarat positivt på påståendet ”Jag har någon gång blivit diskriminerad av en vuxen på skolan med anledning av mitt/min... (diskrimineringsgrund) har också minskat med ca 0,5-2 procentenheter vilket är positivt. De

enda som ökat i positiva svar är könsidentitet +0,3 och ålder +0,6. I tillägg har andelen som svarat ”stämmer inte alls” ökat med ca 10-13 procentenheter.

- Om vi rangordnar diskrimineringsgrunderna utifrån vanligast förekommande utifrån svarsalternativen så leder sexuell läggning med 5,8 procentenheter. Därefter kommer funktionsvariation, etnicitet och kön på vardera 5,5 procentenheter följt av ålder 4,7, könsidentitet 4,1 och sist religion 2,3.

Jag känner mig trygg på... (platser)

- Resultaten för trygga och otrygga platser visar på en positiv utveckling jämfört med föregående läsår. Räknat i procentenheter så har andelen positiva svar ökat mest för följande områden; Stora skolgården +21,4, Trapphus +10,6, Toaletter +9,8, entréer +9,6, matsalen 7,1, expeditionen +6,9, korridor +6, klassrum +5,3, idrottshall +5,2, fotbollsplanen ”grönan” +4,9. Det är en positiv utveckling.

Jag känner mig trygg när... (situationer)

- Den här frågan lyfter upplevd trygghet i olika situationer. På sex områden har andelen positiva svar ökat och på fem minskat vara fyra max en procentenhet. Den enda siffran som står ut negativt är ”när jag har rast” -8,4 procentenheter.
- Korridorsrelaterade frågor som ”jag känner mig trygg när jag väntar på att bli insläppt i klassrummet samt när jag förflyttar mig mellanlektioner/klassrum” ligger högt med andel positiva svar på 90 procentenheter. Båda har ökat med +7,3 respektive +3,7 procentenheter.
- Frågan jag känner mig trygg när jag duschar efter idrotten har ökat med +7,6 procentenheter. ”när jag går hem efter skolan har ökat med +7,3 procentenheter.
- Jag känner mig trygg när jag har lektion med vikarie har +4,8 procentenheter fler positiva svar.

Trygghetsvandring

- Eleverna önskar fler vuxna på platser där en kan göra illa sig.
- Där det finns vuxna känns det ofta tryggt. Det finns önskemål att vuxna rastvärdar rör sig runt mer och inte står tillsammans på samma plats och pratat, samt aktivt engagerar sig.
- Kingrutorna är uppskattade men upplevs som felplacerade; Finns det bättre placering för dessa?
- Eleverna vill ha lugna, skuggiga och vilsamma platser på skolgården med mjukt underlag. Går det att renodla vilka platser som skall erbjuda lugn och vilsamhet respektive aktiviteter?
- Schema; tiominutersraster gör det svårt att leva upp till vuxnas förväntningar att klara av toalettbesök, på-, avklädning samt att hinna ut utan att blir förse-nad. För täta byten mellan klasser i omklädningsrummet på idrotten gör att yngre och äldre elever går om varandra vilket skapar spänning och oro.

De otrygga platser som nämns är;

- Bakgården; trädkojan borta vid parkeringen; för få vuxna där och det är högt om någon klättrar upp på taket. Sandlådan är en plats där det ofta blir konflikter kring vilka lekar som skall lekas och vilka regler som skall gälla.

- Stora skolgården; Otrygga platser är ofta kopplat till där det kan ske olyckor; klätterträdet utanför köket vid rampen, fotbollsplan, Gagabollplan, klätterställning.
- Inomhus; Toaletten vid vaktmästeriet är tung och svåröppnad, hur ser tillgången till toaletter ut under rasttid? Omklädningsrummen till idrotten; det finns en spegel som gör att det se in utifrån i vissa vinklar. Stora trapphuset känns otryggt pga. saker som kastas.

Kränkningssärenden

Antal ärenden läsåret 21/22

- 12 ärenden på viken
- 7 ärenden på torget

Kränkande behandling x 16, Trakasserier x 1

- Sexuell karaktär; 5
- Psykisk; 5
- Fysisk; 9
- Verbal; 8

Sammanfattning

Förskoleklass

I förskoleklass ligger trygghet och trivsel jämt sen tre år tillbaka (ca 85%). Fler känner sig illa behandlade men samtidigt mer sällan än tidigare

Årskurs 2

Fler elever i åk 2 trivs i skolan. Det upplever även föräldrar och siffrorna har ökat. 92% och 5% över stadens snitt. Samtidigt behöver vi arbeta med att öka arbetsro och stärka arbetsmiljön.

Årskurs 5

I åk 5 är det mycket positiva upplevelser av trygghet, arbetsro och arbetsmiljö. Det är färre elever som upplever sig illa behandlade och dessutom mer sällan. Antalet elever som vänder sig till en vuxen har ökat (+31%).

Fritidsklubb (Ikaros)

På fritidsklubben Ikaros har trygghet och trivsel ökat, +2 respektive +8% och något fler är nöjda med sin fritidsklubb. Samtidigt skulle arbetsmiljön behöva stärkas. Bemötande och relationsbyggande är viktigt i detta arbete.

Årskurs 8

I åk 8 är det goda resultat för arbetsro och arbetsmiljö - klart över stadens genomsnitt. Däremot behöver vi titta på varför flickor upplever relativt mycket mindre trygghet och trivsel än pojkar. En viktigt kontextmarkör är att det är övervägande pojkar i flera klasser i årskurs 8.

Skillnader mellan könen

I förskoleklass är det ganska jämt mellan könen men något fler pojkar än flickor upplever trygghet och trivsel i skolan (+2-3%).

I åk 2 upplever flickor högre grad av trivsel och trygghet (+10-12%) än pojkar och är i större utsträckning nöjda med sin skola.

I åk 5 är det jämt mellan könen när det gäller trivsel, men det är fler pojkar (+14%) än flickor som känner sig trygga.

På Ikaros är det jämt mellan könen för upplevd trygghet (ca 90%) men pojkar trivs bättre (+15%) och kan i högre utsträckning rekommendera sin fritidsklubb till en jämnårig.

I åk 8 upplever pojkar mer trygghet och trivs bättre än flickor. Skillnaden är relativt stor (ca 30%) och följaktligen är det fler pojkar än flickor som är nöjda med sin skola.

Tryggheten har ökat på flera platser (4-9)

Stora skolgården +21,4%

Trapphus + 10,6%

Toaletter +9,8%

Entréer +9,6%

Matsal +7,1%

Expedition +%6,9

Korridor +6%

Klassrum +5,3%

Idrottshall +5,2%

Grönan +4,9%

Tips från trygghetsvandringar

Där det är vuxna känns det tryggt. Elever vill att vuxna ska vara på platser där en kan göra illa sig, engagera sig i lekar med barnen och inte stå i vuxenklungor.

Båda elevråden F-3 och 4-6 vill lyfta idén att flytta kingrutor till en bättre plats.

Önskemål om lugna, skuggiga och vilsamma platser på skolgården.

Schema 1: tiominutersraster gör det svårt att leva upp till vuxnas förväntningar att klara av toalettbesök, på-, och avklädning samt att hinna ut och in i tid.

Schema 2: för täta byten mellan klasser i omklädningsrummen på idrotten gör att yngre och äldre elever går om varandra vilket skapar spänning och oro.

Analys av kartläggning

På många områden är resultaten positiva som ökad trivsel och trygghet på många områden. Däremot behöver vi titta på **arbetsmiljö** och **studiero** på sina håll. Vi behöver också fördjupa vår förståelse för **skillnaderna i upplevd trygghet mellan flickor och pojkar** vilket hänger ihop med arbetsmiljö och studiero.

Vi skulle behöva arbeta med **kunskap kring normer och diskrimineringsgrunder** med både personal och elever för att inte elever skall känna sig utsatta eller diskriminerade utifrån sexuell läggning, kön eller annan diskrimineringsgrund.

Vi behöver **uppmärksamma, anmäla och kartlägga kränkningar mer** och arbeta mer aktivt med det. En viktig del i det arbetet är att organisera en

tvärprofessionell arbetsgrupp som samverkar kring kartlägningsarbetet på skolan. Därigenom kan resultaten genomlysas och tolkas på ett mer heltäckande sätt.

Den fria tiden på skolan behöver ses över och förslagsvis riktar vi fokus på raster och fritidstid; Hur ligger rasterna schematekniskt för att främja lugna övergångar. Se över vilka aktiviteter som finns tillgängliga och hur de är organiserade på skolgården. Öka vuxennärvaron på skolgården genom ökad rörlighet och ökat engagemang.

Förebyggande arbete

Vi kommer att rikta fokus på trygghet, trivsel och arbetsro i årskurs 1 och 3. Personal i årskurs 1 kommer att få stöd i att tänka gruppsykologiskt kring sin årskurs under HT22. Elevhälsan ansvarar genom att erbjuda inläsning av teoretiskt material, följt av workshop kring detta.

Årskurs 3 kommer att få stöd inför övergången till årskurs 4 inom ramen för det periodiska stöd vi genomför varje år. Skolkurator, skolpsykolog och specialpedagog kommer att arbeta med hela årskursen med kartläggningar av elevers behov och förberedelser inför mellanstadiet.

Främjande arbete

För att bättre uppmärksamma, anmäla och kartlägga kränkningar kommer vi att utveckla Trygghetsgruppens organisation; Vi kommer utöka antalet medlemmar. Vi formar en arbetsgrupp som ansvarar för kartläggningen av trygghet och trivsel på skolan utifrån olika ansvarsområden;

- Elevråd och Trygghetsvandring; Trygghetsgruppen genom Olof Hedtjärn ansvarar för genomförande och sammanfattande analys.
- Trivselenkät; Trygghetsgruppen genom August Levinson ansvarar för genomförande och sammanfattande analys.
- Brukarenkät; Skolledning genom biträdande rektorer, Susanne Van der Kwast, Christina Park, Pontus Westberg och Pontus Harrysson ansvarar sammanfattande analys

Vi kommer att synliggöra kunskap kring normer och diskrimineringsgrunder på olika sätt genom, information och kommunikation gentemot elever och personal.

- Vi informerar personal om vikten att anmäla kränkningar oftare.
- Vi kommer också att ge information om diskrimineringsgrunder på studiedagar och mentorstider.
- Vi kommer arbeta med implementering av kapitel 1 och 2 i LGR22 på studiedagar och därigenom också normer och diskrimineringsgrunder.
- SAM - Årtaskolans HBTQ+grupp för elever i åk 4-9 fortsätter i uppdaterad version och organisation. Från och med i år ligger SAM under Trygghetsgruppen med Susanne Van der Kwast som närmsta chef. SAM samordnas av Alicia

Vouti, Elsa Garphult, Memme Chatfield och Therese Haraldsson. SAM träffas en gång i månaden, efter skolan slutat.

Skolans rutiner

Till den pedagogiska vardagen hör att ta hand om mindre dispyter mellan elever. Oftast kan sådant hanteras direkt och osämjan mellan eleverna försvinner utan att någon/några efteråt bär på känslan att vara kränkt. Men ibland försvinner inte känslan av att vara kränkt eller otrygg och det förekommer också värre incidenter, trakasserier eller våld. Bakom en incident kan exempelvis ligga en avsikt att nedvärdera någon eller att det pågår regelbundna trakasserier.

Rutiner och åtgärdsplaner

För att förebygga kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering vill vi utveckla skolans sociala miljö så att en trygg och säker skola skapas och att gemenskapen stärks. Varje enskild elev som upplever sig bli behandlad på ett kränkande sätt ska uppleva att hen får ett tillräckligt stort stöd från skolan. Detta är för att eleven ska kunna bearbeta sina upplevelser och se att skolan vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att kränkande behandling, trakasserier och diskriminering upphör. *Om det är en akut situation med inslag av hot eller våld agerar all personal utifrån skolans kris- och handlingsplan (internt; se dokumentarkivet > Årstaskolans planer).*

Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier

Eleverna behöver veta att deras oro alltid kommer att tas på allvar. Om en elev berättar att hen blivit utsatt för någon form av kränkning ska det dokumenteras.

Till dig som fått kännedom om en kränkning:

Prata med eleven som upplever sig kränkt, försäkra den utsatte om ni kommer hålla ett extra vaksamt öga, samt att du ska prata med den som kränkt (ev. nyttja stöd från kamrater).

Ansvar: Den pedagog som ser/ blir informerad/får kännedom om kränkningen och/ eller trakasserier, har skyldighet att agera. En kränkningsanmälan görs och skickas till Rektor med kopia till Trygghetsgruppens funktionsbrevlåda: trygghetsgruppen.arstaskolan@edu.stockholm.se. Ansvarig för funktionsbrevlådan (Olof Hedtjärn på delegation av rektor Kalle Enström) ser till att anmälan skickas till huvudman på Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 1. Anmälan till rektor ska göras samma dag eller dagen därpå. Anmälan till huvudman inom en vecka.

Starta en utredning

Trygghetsgruppen utser två personer som sköter utredningen.

- Prata med den som anmält händelsen för att få kontext samt värdefull information om berörda elever, t.ex. om särskilda hänsyn bör tas till eventuella

funktionsvariationer, psykosociala faktorer som kan påverka samtalet utifrån barnets bästa.

- Prata med utsatt elev. Komplettera eventuella tidigare samtal. Informera om hur ni kommer att lägga upp ärendet och vilka samtal som kommer ske.
- Prata med den som uppges ha utsatt eleven för kränkande behandling för att väcka medvetenhet om att någon blivit upprörd över vad hen sagt eller gjort – oavsett om det varit medvetet eller inte.
- Det är också viktigt att prata med övriga som varit närvarande för att kunna göra en bedömning om det går att konstatera att det skett en kränkning eller inte.

Ansvar: De två personer från Trygghetsgruppen som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner dokumenterar utredningen i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 2, utredning. Utredningen ska arkiveras.

Har det skett en kränkning ska skolan planera in åtgärder för att förhindra fortsatt kränkning. Dessa åtgärder ska sen följas upp. *När ärendet rör kränkningar mellan personal-elev, upprepade kränkningar mot en elev eller kränkningar av sexuell karaktär ska skolan redovisa för huvudmannen hur man har arbetat.* Skolan ska inom fyra veckor skicka in del 2-4 till registrator när skolan utrett och vidtagit åtgärder för att eleven ska känna sig trygg och man följt upp ärendet. Central förvaltning följer upp ärendet. Om skolan inte kan konstatera kränkning kan det ändå vara bra att försäkra den utsatte att skolan fortsätter att hålla ett extra öga på situationen ett tag.

Ansvar: Den som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner; Olof Hedtjärn/Årsta torg och August Levinsson/Årstaviken. Dokumentet ska arkiveras.

- Elevernas vårdnadshavare informeras när kränkning konstaterats. Helst i samband med att samtal med eleven ägt rum. Rektor/bitr. rektor informeras.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

- Följ upp med den utsatte om att allt är bra och gör en bedömning om ytterligare eller andra åtgärder behövs.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

Del 2–4 i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling; utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras av de medlemmar ur Trygghetsgruppen som utreder ärendet, med uppföljning av Olof Hedtjärn/August Levinsson. Rektorn genom Olof Hedtjärn/August Levinsson ansvarar för att dokumentationen diarieförs och skickas in till huvudman samt arkiveras på skolan.

Om det vid uppföljningen eller vid annan tid visar sig att kränkningarna/trakasserier ej upphört skall vårdnadshavare informeras på nytt samt elevhälsan kopplas in. I den samlade elevhälsan ingår rektor, bitr. rektor, specialpedagog, skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog, skolkurator, socialpedagog och bibliotekarie. Det kan då tas beslut om att sätta in ytterligare stödåtgärder.

BILAGOR

För att snabbare skapa sig en uppfattning om hur arbetet mot diskriminering och kränkande behandling bedrivs hänvisas till bilaga 1; Lathund för ”en hela skolasats”, samt bilaga 2; Lathund för akuta situationer.

BILAGA 1 – LATHUND, HELA SKOLAN ANSATTS

BILAGA 2 - LATHUND VID AKUTA SITUATIONER

Steg 1-Upptäckt

- Om det är en akut situation med inslag av hot eller våld agerar all personal utifrån skolans kris-, och handlingsplan
- Till dig som fått kännedom om en kränkning; Prata med den som upplever sig kränkt, försäkra den utsatte om ni kommer hålla ett extra vaksamt öga, samt att du ska prata med den som kränkt
- Den pedagog som ser/blir informerad/får kännedom om kränkningen och/eller trakasserierna, har skyldighet att agera. En kränkingsanmälan görs och skickas till Rektor med kopia till Trygghetsgruppens funktionsbrevlåda; trygghetsgruppen.arstaskolan@edu.stockholm.se. *Som anmäler till huvudman.*

Steg 2-Bedömning

- Starta en utredning. Trygghetsgruppen (TG) utser två personer som sköter utredningen.
- TG pratar med den som anmält händelsen för att få kontext.
- TG pratar med utsatt elev.
- TG pratar med den som uppges ha utsatt eleven för kränkande behandling
- TG pratar pratar med övriga som varit närvarande för att kunna göra en bedömning om det går att konstatera att det skett en kränkning eller inte.

Steg 3-Utredning

- TG samtalar med samtliga inblandade och utarbetar en handlingsplan.
- Elevernas vårdnadshavare informeras när kränkning konstaterats.
- Följ upp med den utsatte om allt är bra och gör en bedömning om ytterligare eller andra åtgärder behövs.
- Om det vid uppföljningen eller vid annan tid visar sig att kränkningarna/trakasserierna ej upphört skall vårdnadshavare informeras på nytt samt elevhälsan kopplas in.

Kris-, och handlingsplan vid våld/bot

- Försök stoppa med en bestämd tillsägelse
- Begär hjälp. Nödvärnsrätten.
- Underrätta föräldrarna och be dem ev. komma till skolan.
- Vid skada, info till föräldrar och elev om stadens försäkringar.
- Informera ansvarig mentor/lärare
- Ansvarig lärare kontaktar skolledningen som tar ställning till:
 - Polisanmälan?
 - Tillbudsanmälan?
 - Skadeanmälan?
 - Orosanmälan?
 - Anmälan till Trygghetsgruppen?
- Skolledning, elevhälsan, mentor och enhet samarbetar kring uppföljning och ev. handlingsplan.
- Tillbudsanmälan – noteras i APT och följs upp i SVG.

Vid upprepade kränkningar alternativt om elev inte samarbetar

Två eller fler kränkningsärenden/termin

Samtal med elev, vårdnadshavare och utsedda representanter från Trygghetsgruppen samt mentor.

Anmälan till
EHT

Skolledning